

ณิชาภา สุทธิกิตติบุตร 2552: การวางแผนเพื่อพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต สำหรับ
สถานผังกลบมูลฝอยที่เริ่มดำเนินการแล้วโดยกระบวนการมีส่วนร่วม กรณีศึกษา สถานผังกลบมูล
ฝอยนนทบุรี ปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์
โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์คัทลียา
จิรประเสริฐกุล, Ph.D. 199 หน้า

สถานผังกลบมูลฝอยที่เริ่มดำเนินการแล้วจำนวนมากในประเทศไทยมักประสบปัญหาในการ
ป้อนข้อมูลของสารพิษและการแพร่กระจายของผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเมื่อปิดพื้นที่ผังกลบแล้ว
ยังไม่สามารถนำพื้นที่ไปพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนที่อาศัยอยู่
โดยรอบโครงการทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่โครงการในระยะต่อมา งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งค้นหา
ปัญหา ข้อจำกัด และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากสถานผังกลบมูลฝอยที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว เพื่อเสนอแนะ
แนวทางการวางแผน การจัดการ และการปรับปรุงภูมิทัศน์ ภายในสถานผังกลบมูลฝอยอย่างถูกสุขาภิบาล
โดยสอดคล้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ ของการ
ดำเนินการ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้มาจากการสืบค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ภาคสนามของ
กรณีศึกษาสถานผังกลบมูลฝอยนนทบุรี และการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามและสัมภาษณ์ 3 กลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย กลุ่มประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ศึกษา
จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาพื้นที่ในหลายขั้นตอน ทั้งในด้านการปรับปรุงการดำเนินการให้ถูกต้องตามหลัก
สุขาภิบาล การแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและ
ไม่ได้รับการวางแผนการใช้ที่ดินตั้งแต่แรกเริ่ม ตลอดจนการดำเนินการทางสังคมในการสร้างภาพลักษณ์
และทัศนคติที่ดีให้กับภาคประชาชนเพื่อผลักดันให้การพัฒนาพื้นที่มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้
สามารถสรุปกระบวนการที่ค้นพบจากการศึกษาได้ใน 2 กระบวนการคือ 1) กระบวนการวางแผนเพื่อ
พัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตประกอบด้วย ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินพื้นที่โครงการ การ
สำรวจภาคสนาม การเก็บข้อมูลภาคประชาชน การวิเคราะห์ข้อมูล และการวางแผนพัฒนาพื้นที่โครงการใน
อนาคต และ 2) แนวทางการสอดคล้องกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
วางแผนเพื่อพัฒนาสถานผังกลบมูลฝอย โดยมุ่งเน้นที่จะลดความขัดแย้งและทัศนคติที่เกิดจากการขาดการ
มีส่วนร่วมและขัดแย้งความผิดพลาดที่เกิดจากการขาดการรับทราบข้อมูลที่ต้องการ ประกอบด้วย การชี้แจง
และประชาสัมพันธ์ข้อมูล การให้ข้อมูลด้านผลกระทบที่ได้รับและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และ
การควบคุม ติดตามและตรวจสอบโครงการ โดยข้อค้นพบจากงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน
พัฒนาพื้นที่ศึกษาโดยตรง และเป็นตัวอย่างให้กับการพัฒนาพื้นที่สถานผังกลบมูลฝอยอื่นๆ ทั้งที่เริ่ม
ดำเนินการแล้วและยังไม่ได้เริ่มโครงการต่อไป